

Ref. CommDH 012(2011)

"İfade özgürlüğüne saygı ve ifade özgürlüğünün korunması, Türkiye'de demokrasinin ilerlemesi için hayati önem taşıyor"

Strasbourg, 12/7/2011 – Bugün Türkiye ile ilgili bir [rapor](#) yayınlayan Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Thomas Hammarberg yaptığı açıklamada, "Türkiye'nin son yıllarda evvelce hassas olan konularda özgür ve açık bir tartışma ortamı yaratmakta kaydettiği ilerlemeye rağmen, ifade özgürlüğü ve medya özgürlüğü ile ilgili durum hâlâ kaygı vericidir. Bu hakların savunulması ve eleştiriye ve karşıt görüşlere karşı hoşgörülü bir ortamın desteklenmesi için acil tedbirlere ihtiyaç vardır" dedi.

Komiser Türk Anayasasında son zamanlarda yapılan ve ifade özgürlüğü ve medya özgürlüğü üzerinde olumlu bir etki yaratması beklenen değişiklikleri memnunlukla karşıladığını belirtti. Bununla birlikte, mevcut Anayasanın lafzının ve ruhunun, çoğulculuğa ve ifade özgürlüğüne tam olarak saygı gösterilmesini engellemeyi sürdürdüğü değerlendirmesinde bulundu. Komiser bu nedenle raporunda Türk makamlarını, planlanan anayasa reformunun bu engelleri de göz önüne almasını sağlamaya teşvik ediyor.

Komisere göre ayrıca Türk Ceza Kanunu ve Terörle Mücadele Kanunu da Türkiye'de ifade özgürlüğünün önünde ciddi engeller oluşturmaya devam ediyor: "Söz konusu kanunların hükümleri gazetecilerin, yayıncıların ve yayınevlerinin ifade özgürlüğü de dahil olmak üzere ifade özgürlüğünü orantısız bir biçimde kısıtlama amacıyla kullanılmıştır. Türkiye'nin bu kanunlarda şu ana kadar yaptığı değişiklikler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin tespit ettiği çeşitli ifade özgürlüğü ihlallerinin kökünde yatan nedenlerin ortadan kaldırılması için yeterli olamamıştır." Komiser, ceza ve hukuk davalarına konu olan hakaretle ilgili yasal hükümlerden özellikle kaygı duyduğunu ifade ederek, kamuya mal olmuş kişileri, basın özgürlüğü üzerinde ciddi bir caydırıcı etki yaratan hakaret davalarını açmaktan imtina etmeye davet etti.

Komiser aynı zamanda, savcı ve hakimlerin aşırı kısıtlayıcı tutumlarının, ifade özgürlüğünün geliştirilmesi gayretlerinin önünde ciddi bir engel teşkil ettiğini gözlemlediğini söyledi: "Mahkemeler ve savcılar, mevcut yasaları yorumlayıp uygularken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ifade özgürlüğüne ilişkin standartlarına ve orantılılık ilkesine gerekli saygıyı her zaman göstermiyorlar. Yetkililer gazetecilerin cezai sorumluluğunu değerlendirirken Türk hukuk sistemine özellikle de ifade edilenlerin gerçekliğini ispat ve kamu yararını ileri sürme hakkını dahil etmelidirler."

Komiser Hammarberg Türkiye'yi, Türk hukuk sisteminde ifade özgürlüğünü de etkilemekte olan, ciddi ve uzun zamandır süregelen bozukluklara etkili çözümler getirme çağrısında bulundu. Ceza davalarının aşırı uzun sürmesi ve gözaltı sürelerinin uzunluğunun, şüphelilerin soruşturma evresinde haklarındaki delillere erişimiyle ilgili sorunların ve savcıların ceza davası açmada kendilerini kısıtlamamalarının ifade özgürlüğünü olumsuz etkilediğini ve Türk basınında otosansüre neden olduğunu belirtti. Komiser Türk makamlarını bu sorunları yasal ve uygulamaya yönelik tedbirlerin yanı sıra, adalet sistemi dahilinde sistematik eğitim ve farkındalık arttırmaya yönelik faaliyetlerle ele almaya acilen davet etti.

Komiser raporunda Türk makamlarının İnternet Yasasını ve Radyo Televizyon Yasasını acilen gözden geçirmesinin gerektiğini belirtiyor. Özellikle de yetkili idari makamların internete sistematik bir biçimde sansür uygulamasının ve internet sitelerine erişimi engellemesinin demokratik bir toplumda olması gereken ölçüleri aştığı değerlendirmesinde bulunuyor.

Son olarak da, özellikle gazeteci Hrant Dink cinayetini hatırlatan Komiser, yetkili makamları,

şiddet ve sindirme eylemlerine karşı gazetecilerin korunmasına yönelik gayretlerini arttırmaya acilen davet ediyor. Komiser aynı zamanda başta araştırmacı gazeteciler olmak üzere pek çok gazetececinin güvencesiz çalışma koşullarını dikkate alarak medya çalışanlarının işçi haklarının sistematik bir şekilde ihlaline son verilmesini tavsiye ediyor.

Türk makamlarının Komiserin raporuyla ilgili mtalaaları raporun ekinde sunulmakta.

Komiserin Brosunun basın iletiřim bilgileri:

Stefano Montanari, +33 (0)6 61 14 70 37; stefano.montanari@coe.int

[Twitter](#) zerinden Komiserle ilgili geliřmeleri izleyin

The Commissioner for Human Rights is an independent, non-judicial institution within the Council of Europe, mandated to promote awareness of, and respect for, human rights in the 47 member states of the Organisation. Elected by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, the present Commissioner, Mr Thomas Hammarberg, took up his function on 1 April 2006